

Auditing a kontrola ve veřejném sektoru

Úvodní hodina 19. září 2019

Harmonogram přednášek a seminářů

- Kontrola ve veřejném sektoru – Šelešovský, Hrůza, Zatloukal
- Veřejné zakázky (externí poskytování veřejných služeb) – Páleníková, Páleník
- Auditing ve veřejném sektoru - Kvapilová

Průběh semestru

- 26. 9. Finanční kontrola – Šelešovský
- 3.10. Specifikace ÚSC – 3. místostarosta Brno Řečkovice – Filip Hrůza
- 10.10. Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Jihovýchod – Artur Zatloukal – povinná účast
- 17.10 Poskytování veřejných služeb, požadavky na efektivnost, trh veřejných zakázek. – Markéta Páleníková
- 24.10. Public-private Partnerships – koncesní projekty a výstupy World Bank – Markéta Páleníková
- 31. 10. Procesní stránka veřejných zakázek (vyhlášení, výběr, uzavření smlouvy) – Robert Páleník
- 7.11. Kontrola veřejných zakázek a PPP projektů – Markéta Páleníková
- 14.11. Obecná charakteristika a podstata auditu.... – Pavla Kvapilová, **Průběžný test**
- 21.11. Harmonizace auditu a účetnictví v EU..... – Pavla Kvapilová
- 28.11. Náležitosti a cíle ověřovacích zakázek... - Pavla Kvapilová
- 5.12. Finanční audit účetní závěrky a přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků – Pavla Kvapilová.
- **12.12. Závěrečný test + obhajoba projektů – Markéta Páleníková**

Harmonogram semináře

- 3.10. Seminář – práce na projektu, finalizace téma a stanovení postupu – Markéta Páleníková
- 10.10. – Práce na projektu, konzultace průběžných kroků – Markéta Páleníková
- 31.10. – Realizace zadávacího procesu u vybrané organizace. Otázky vztahující se ke zpracování projektu – Robert Páleník
- 14.11. – **Průběžný test**, práce na projektu – Markéta Páleníková
- 28.11. - Účetnictví a audit u vybrané organizace, **povinná aktivní účast** – Pavla Kvapilová
- 12.12. – **Obhajoba projektu** – Markéta Páleníková

Podmínky ke splnění předmětu

- Zpracování projektu
 - Úspěšné zvládnutí průběžného testu (60 %)
 - Úspěšné zvládnutí závěrečného testu (60 %)
 - Aktivní účast na seminářích z auditingu, účast na přednáškách externistů.
 - Prezentace projektu
-
- Ústní zkouška??
(obhajoba projektu + odborná rozprava)

Literatura

- DSO – dostupné v ISU
 - Nemeč, J., Ochrana, F., Pavel, J., Šagát, V., Kontrola ve veřejné správě. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 160 s.
 - Zákon č. 134/2016 Sb., Zákon o zadávání veřejných zakázek
- + Doplnující zdroje a materiály jako součást jednotlivých prezentací.

Proč jsem si předmět vybral, aneb co od předmětu očekávám?

- ????

Veřejné zakázky? Kde jsem se s nimi seznámil a co o nich vím? Co se chci dozvědět?

- ????

Něco málo na úvod

„Při alokaci veřejných zdrojů stojí rozhodovací subjekty před neustálou volbou, jak tyto vzácné zdroje použít. Řešení otázky je předmětem optimalizace, kdy se zřetelem na stanovené výdajové cíle a další omezující podmínky hledáme nejvhodnější alokační variantu, jak omezené veřejné zdroje co nejlépe využít s ohledem na stanovené cíle, jejich hodnotící kritéria a dané (omezovací) podmínky.

Hledání odpovědi na tuto otázku je součástí zkoumání, které se nazývá analýzou ex ante. Výstupem této analýzy je doporučení (volba) nejvhodnější realizované varianty. Po zvolení vybrané varianty pak v rámci průběžné kontroly sledujeme, zda jsou dodržovány všechny formální (dokumentační, účetní) a obsahové (ekonomické) náležitosti tak, aby byly v souladu s přijatými alokačními cíli a jejich ukazateli. Po skončení výdajové akce se pak provádí závěrečné vyhodnocení realizované výdajové činnosti.“ (Nemec a kol., 2010)

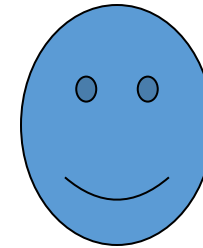
POZNÁMKY ÚVODEM

- Občané mají povinnost **platit daně** => musí mít záruku, že jejich peníze budou řádně spravovány a využity účelně, efektivně a hospodárně
- Skutečná demokracie není samozřejmostí - pro její udržení je nutné požadování zodpovědnosti a tedy i kontrolu (**nástroj demokracie**)
- Všichni se setkáváme s „kontrolou“ (jako kontrolování nebo kontrolující)

Šelešovský

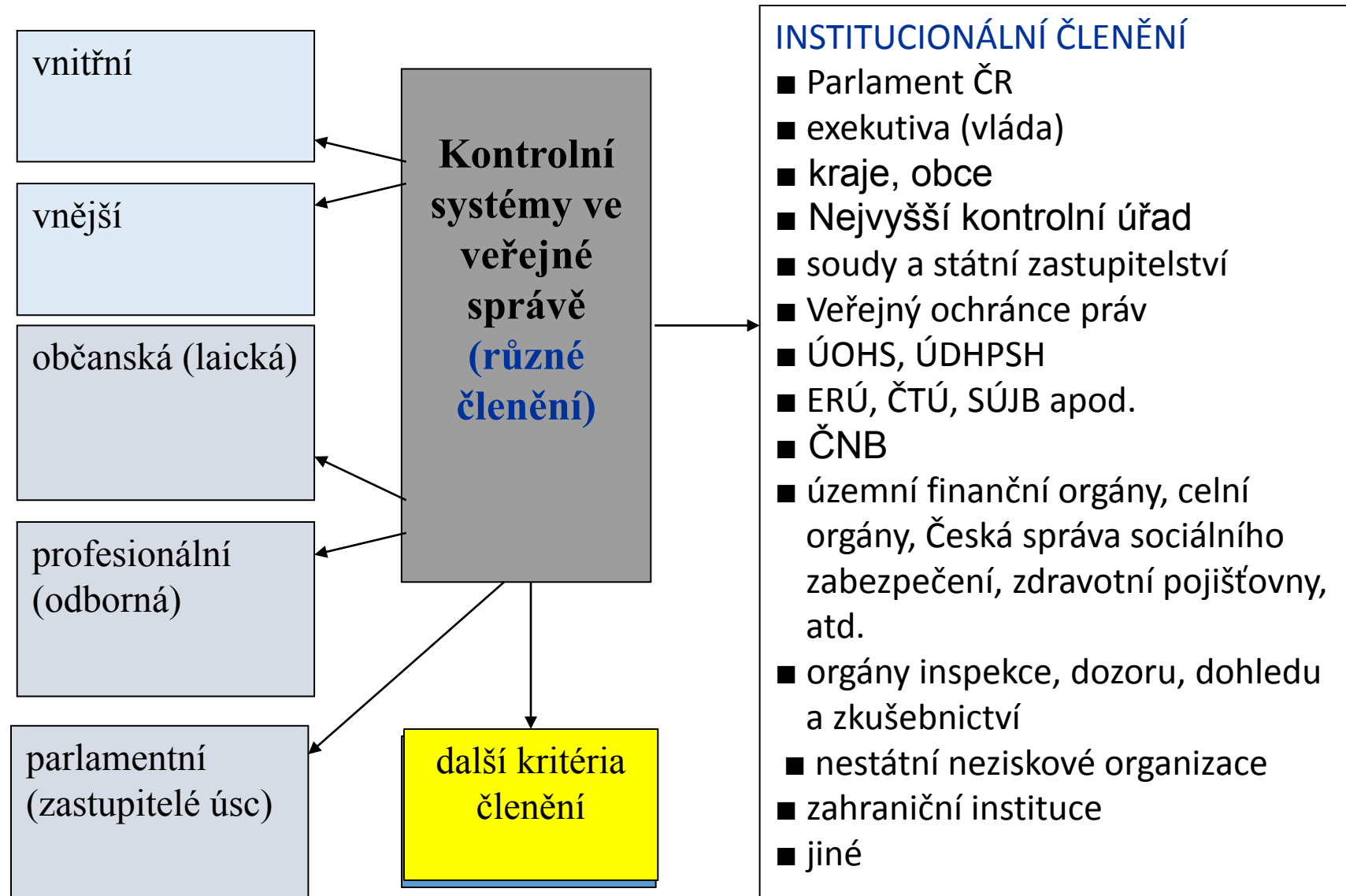
Mgr. Ondřej Smetana – Odbor kontrolní a právní Krajského úřadu JMK

Dvě základní lži při kontrole:

- Kontrolující: „Nepřišli jsme kontrolovat, ale pomoci odhalit rezervy k úsporám.“
- Kontrolovaný: „To jsme rádi, že jste přišli.“

Základní kontrolní systémy České republiky - členění

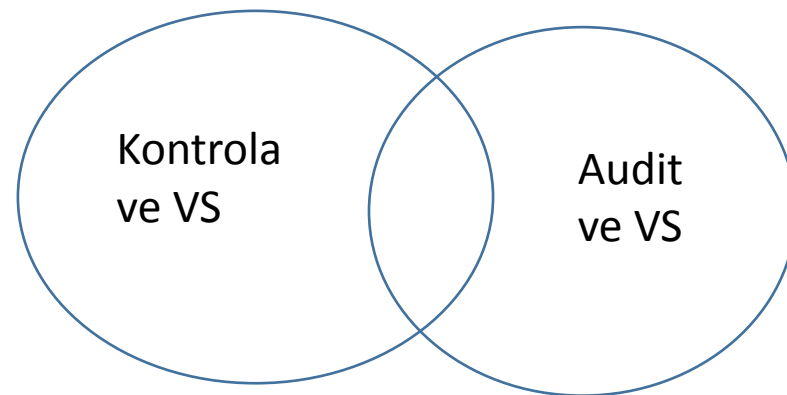

Definice veřejného sektoru

- „Veřejný sektor je ta část národního hospodářství, ve které jsou ve **veřejném zájmu** uspokojovány potřeby společnosti a občanů **formou statků** prostřednictvím **veřejných služeb**, je financována převážně z **veřejných rozpočtů**, je řízena a spravována **veřejnou správou**, rozhoduje se v ní převážně s využitím **veřejné volby** a podléhá **veřejné kontrole**. A ještě dodatek: tenduje k **neefektivnosti**.“

Kontrola, kontrola ve veřejné správě a audit ve veřejné správě.

- Kontrola je nedílnou součástí řídicích a rozhodovacích procesu
- Podává informaci o dosažení stanovených cílů.
- Kontrola – podsystem řízení, který plní funkci zpětné vazby. Je nedílnou součástí procesu řízení, kdy mezi hlavní činnosti řízení se řadí plánování, organizování, personalistika, vedení a kontrola.

Kontrola versus audit

- Externí audit ve veřejné správě (SAI – nejvyšší auditní instituce)
- Interní audit ve veřejné správě (útvary interního auditu, které jsou zřizovány v rámci státních úřadů a institucí, zákon o interním auditu + mezinárodně uznávané standardy)
- Vnitřní kontrola
- Vnější kontrola

- „Audit je přirozenou součástí správy veřejných financí, protože hospodaření s veřejnými prostředky je hospodaření s veřejnými zdroji. Je nezbytnou součástí systému řízení, jehož cílem je odhalovat odchylky od přijatých norem a porušení principů legality, efektivnosti a hospodárnosti finančního řízení dostatečně včas, aby bylo možné v jednotlivých případech přijmout nápravná opatření, vyvodit odpovědnost příslušných stran, vymáhat náhradu škod či přijmout preventivní opatření, která by zabránila opakování takových porušení či by je alespoň ztěžovala.“

Pojetí kontroly

- Informační (příklad audit hospodaření obce)
- Regulační (vnitřní kontrola vynakládání získaných dotačních prostředků obcí..)
- Institucionální (NKÚ, ČOI, ČŠI...)
- Represivní – vyvození represivních důsledků
- Motivační a
- Výchovné

Pojetí a druhy kontrol II.

1. Informační pojetí

(například audit hospodaření vybrané organizace)

- zjištění skutečnosti o kontrolovaném objektu,
- konfrontace skutečnosti s očekáváním,
- objevení odchylek a jejich zápis,

2. Regulační pojetí

dtto jako informační pojetí plus

- odstranění nežádoucích odchylek (např. vnitřní kontrola vynakládání získaných prostředků na investice, využití zákona o zadávání veřejných zakázek) - jde o kontrolu se zpětnou vazbou.

Pojetí a druhy kontrol III.

3. **Institucionální pojetí** – dtto jako pojetí regulační, ale je popisováno ve vztahu k instituci, která kontrolu realizuje. Například NKÚ, Česká obchodní inspekce, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Státní zastupitelství ve vztahu k vězeňství, Veřejný ochránce práv, některé nevládní neziskové organizace (především s posláním ochránce lidských práv), auditorské a účetní firmy, ale i kontroly finančních úřadů, živnostenských úřadů či úřadů práce, kontrola hygienika apod.
4. **Represivní (negační) pojetí** – dtto jako pojetí regulační plus vyvození represivních důsledků. Příkladně důsledky kontrol využívání zákona o zadávání veřejných zakázek a následné odvolání a případné obžalování managementu. Vychází se z předpokladu, že rozhodnutí (normy, plány, příkazy apod.) jsou správné. Odchytky od nich jsou proto nežádoucí, je zapotřebí je odstranit a současně vyvodit důsledky za jejich vznik.

Pojetí a druhy kontrol IV.

5. **Motivační pojetí** – dtto jako regulační a opak negačního pojetí. Vychází z principu, že kontrola má nejenom postihovat viníky neplnění norem, ale také a především, zhodnotit dobře vykonanou práci, dobrý výkon svěřené funkce a tím pozitivně motivovat pracovníky, aby permanentně zvyšovali jak kvalitu, tak efektivnost výkonu funkce.
6. **Výchovné pojetí** – spočívá v tom, že subjekt kontroly působí na kontrolovaný objekt jako výchovný činitel a ve smyslu právních norem vychovává k přesnosti, čestnosti a odpovědnosti při výkonu práce. Svým způsobem se jedná i o výchovu proti korupci. Toto pojetí kontroly spočívá v tom, že se musí současně zabezpečovat metodické usměrňování kontrolovaného objektu, což znamená poskytování konkrétní metodické pomoci podle množností a potřeb kontrolního subjektu.

Pojetí a druhy kontrol V.

U všech šesti pojetí je důležité vybudování zpětné vazby, případně i vazby dopředné (preventivní), potřebné pro dosažení dynamické rovnováhy mezi skutečným a žádoucím stavem podle hesla kdo řídí – kontroluje.

Úvod ke kontrole - samostudium

- DSO str. 6 – 22.
- Projít otázky na str. 11 a 22.

Literatura

- *DSO (vyvěšeno v ISu)*
- **Rektořík, J., Šelešovský, J. a kol. *Kontrolní systémy ve veřejné správě a veřejném sektoru*. Ekopress: Praha 2003**
- **Nemec, Ochrana, Pavel, Šagát: *Kontrola ve veřejné správě*, Wolters Kluwer 2010**
- **Legislativa**
- <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor>
- <http://www.mvcr.cz/odk2/>
- <https://www.kacr.cz/>
- **ČIIA** <http://www.interniaudit.cz/>
- <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky.html>
- <https://www.nku.cz/>
- **Další webové stránky a literatura s problematikou auditu, kontroly a řízení podle vlastního výběru**

Seminář

19.9.2019

Projekt

- Práce ve skupinkách
- Úkolem bude zpracovat svůj projekt na vybranou organizaci veřejného sektoru (veřejného zadavatele).
- Zpracovat výstupy do formy prezentace a prezentovat všemi členy skupiny na závěrečném semináři 12.12.2019
- Zpracovat výsledky výzkumu ve wordu a vložit do ISU (rozsah nejméně 10 stran).

Hodnocení projektu

- Celkem 100 bodů
- Kolektivně (25 bodů)
- Obsahová stránka (25 bodů)
- Způsob zpracování (25 bodů)
- Použité metody při zpracování a rešerše literatury (25 bodů)

Předpokládaná osnova textu

- Popis vybrané organizace, v které části veřejného sektoru se nachází? Jaká je její činnost, poslání? V jaké oblasti veřejné kontroly působí? Zdroje financování. Vnitřní a vnější kontrolní systém organizace.
- Organizace jako zadavatel veřejných zakázek, objem realizovaných veřejných zakázek a jejich struktura, způsob úpravy, organizace veřejných zakázek uvnitř organizace, realizace a úprava zadávání veřejných zakázek malého rozsahu, realizace koncesních projektů a povědomí organizace o PPP, vyhodnocení způsobů poskytování služeb, zhodnocení z pohledu 3E a závěrečná doporučení.
- Závěr + úvod
- Seznam literatury
- Přílohy
- Použité metody?

Harmonogram semináře

- 3.10. Seminář – práce na projektu, finalizace téma a stanovení postupu – Markéta Páleníková
- 10.10. – Práce na projektu, konzultace průběžných kroků – Markéta Páleníková
- 31.10. – Realizace zadávacího procesu u vybrané organizace. Otázky vztahující se ke zpracování projektu – Robert Páleník
- 14.11. – **Průběžný test**, práce na projektu – Markéta Páleníková
- 28.11. - Účetnictví a audit u vybrané organizace, **povinná aktivní účast** – Pavla Kvapilová
- 12.12. – **Obhajoba projektu** – Markéta Páleníková

Kdo je veřejný zadavatel?

- Česká republika (zákon 219/2000 Sb. Zákon o majetku ČR...)
- Organizační složka státu
- Česká národní banka
- Státní příspěvková organizace
- Územní samosprávný celek, nebo jeho příspěvková organizace
- Jiná právnická osoba, pokud byla:
 - a) Založena nebo zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a
 - b) Jiný veřejný zadavatel ji převážně financuje, může v ní uplatňovat rozhodující vliv nebo jmenuje nebo volí více než polovinu členů v jejím statutárním a kontrolním orgánu.

Děkuji Vám za pozornost

marketa.palenikova@econ.muni.cz

Konzultační hodiny – čtvrtek 12.00 – 13.30 hod.